

PROIZVODNJA GOMOLJA GLADIOLA U "BORIKU" PITOMAČA

A. GRUDIĆ

Izlaganje na znanstvenom skupu
Primljeno 14. 2. 1994.

UVOD

Proizvodnja gomolja gladiola u "Boriku" Pitomača započela je 1982. godine na površini od 4 ha. Prvih sedam sorata sadnog materijala gladiola uvezeno je iz Nizozemske po čijoj je i tehnologiji započeta proizvodnja. Tehnologija proizvodnje gomolja gladiola zahtijevala je nove strojeve i nova tehnološka rješenja u odnosu na do tada uzgajane kulture (sadnja, zaštita, vađenje, dosušivanje, dorada, čuvanje).

Iz godine u godinu proizvodni program je proširivan sadnjom većeg broja sorata i ukupnim obujmom proizvedene komercijalne robe kako za domaće tržište tako i za izvoz. Od početnih 4 ha 1982. godine proizvodnja je tijekom devedesetih godina povećana na 20 ha.

AGROKOLOŠKI UVJETI ZA PROIZVODNJU GLADIOLA

Klimatski uvjeti

Vegetacijski period gladiola traje od travnja do listopada. Kritično razdoblje je vrijeme cvatnje kada je zbog isušivanja površinskog sloja te dužih bezoborinskih razdoblja i visokih temperatura neophodno provesti zalijevanje.

Tablica 1. Klimatske prilike na području Pitomače

Mjesec	Oborine (mm)		Temperatura zraka		Temperatura tla 1992.
	Višegodišnji prosjek	1992.	Višegodišnji prosjek	1992.	
Travanj	48.3	26.7	9.8	11.8	11.2
Svibanj	81.8	53.0	15.5	15.6	17.4
Lipanj	97.7	73.0	19.4	18.6	20.6
Srpanj	32.7	44.5	19.9	20.7	21.8
Kolovoz	63.0	17.2	19.8	23.0	23.7
Rujan	29.0	28.6	16.2	15.5	15.8

Tlo

Proizvodnja gladiola zasniva se na šumsko tresetnom tlu parcele "Berek" koje se odlikuje povoljnom pH vrijednošću mjerenoj u H₂O 7.2, odnosno u nKC1 6.0.

Tlo ima visok sadržaj humusa, 13.8%, srednje je opskrbljenosti fosforom (17.2 mg/100 g tla) i jako dobre opskrbljenosti kalijem (40 mg/100 g tla). Srednje teškog je mehaničkog sastava.

TEHNOLOGIJA PROIZVODNJE GLADIOLA

Priprema tla

Predkultura za gladiole je pšenica. Nakon spaljivanja strništa tlo se plitko izore na dubinu 10-15 cm. Drugo oranje uz obvezno drljanje izvodi se u kolovozu, a duboko jesensko oranje tijekom listopada. U otvorenim brazdama tlo ostaje do proljeća. U proljeće neposredno prije sadnje obavlja se priprema tla uz unošenje zemljišnih insekticida (Geocid G-5, Dotan).

Sadnja gladiola

Prije sadnje parcela se precizno izmjeri i odrede se putevi za prolaz sistema za navodnjavanje te dovoz sadnog materijala. Sadni se materijal sortira po klasama i raskuži otopinom 0.1% Benomilla ili Fungochroma u trajanju 20-30 minuta. Gomolji se sade poluautomatskom sadilicom uz regulaciju dubine sadnje broja posađenih gomolja na dužni metar. Optimalan broj posađenih gomolja je 400-600,000 po hektaru. Sadnja se obavlja u trećoj dekadi ožujka odnosno u prvoj dekadi travnja.

Gnojidba

Gladiole bi trebalo gnojiti zrelim stajskim gnojem, no u nedostatku gnoja primjenjuju se umjetna gnojiva s naglašenim sadržajem kalija. Osnovna se gnojidba provodi u jesen zaoravanjem 400 kg/ha NPK 7:20:30. Ista se količina gnojiva zatanjura proljeće. Prihrana se obavlja KAN-om u dva navrata. U drugoj polovici lipnja s 200 kg/ha, te u drugoj polovici srpnja sa 150 kg/ha.

Zaštita protiv korova

Za suzbijanje korova sedam do deset dana nakon sadnje, a prije nicanja primjenjuje se Afalon u količini 2 kg/ha. U slučaju pojave uskolisnih korova tijekom vegetacije primjenjuje se Fusilade u količini 1.5 l/ha, a protiv širokolisnih Deherban M u količini 2 l/ha.

Zaštita protiv bolesti i štetnika

Zaštita gladiola protiv pepelnice, botritisa i fusariuma provodi se kontinuirano svaka dva tjedna počevši od uzrasta 10 cm. Primjenjuju se fungicidi Benomil, Ridomil, Cineb, Sportak i Dithane M-45.

Za suzbijanje tripsa i lisnih ušiju koriste se insekticidi Rogor, Decis, Karathe i Metasistox koje se primjenjuju uz zaštitu protiv bolesti. Uz svaku primjenjenu kombinaciju dodaje se jedan od fungicida Ronilan, Pinulin ili Rovral u količini 1 l/ha. radi boljeg prijanjanja preparata na list biljke obavezno se dodaje neki od okvašivača kao što su Sandovit ili Radovit.

Sortiment i ostvareni prinosi gomolja gladiola

Tijekom perioda 1982 - 1984. godine uzgajano je 7 sorata. Proizvedeni gomolji plasirani su na domaće tržište, a podmladak je korišten za obnovu proizvodnje.

U 1985. godini u proizvodnju je uvedeno 13 novih sorata različitih boja cvijetova i različitih rokova dospijevanja (Jolly Couer, Hochsommer, Rose Sup, Friendship, Bonas Memory, Blue Conq, Cordula, Bon Wojage, White Friendship, San Sonci).

Tablica 2. Prinos gomolja i podmlatka gladiola proizveden u razdoblju 1982 - 1984. godine (u 000 komada)

Sorta	1982. Gomolji	Podmladak	1983 Gomolji	Podmladak	1984 Gomolji	Podmladak
Schneeprinzess	14	332	21	368	99	369
Nova Lux	33	441	73	735	151	735
Peter Pears	53	698	75	753	159	750
Flower Song	152	1,013	113	1,270	417	1,320
Eene de Holland	29	356	46	589	69	593
Eurowision	1	44	5	370	7	370
Oscar	14	731	26	404	69	404

Tablica 3. Prinosi plasmana gomolja gladiola za razdoblje 1985 - 1992. u 000 komada

Godina	ukupno gomolja	Domaće tržište	Izvoz
1985	1,502	1,502	-
1986	1,543	1,543	-
1987	2,008	829	1,179
1988	1,645	1,075	570
1989	4,478	1,337	3,141
1990	4,580	1,500	3,080
1991	1,752	1,752	-
1992	1,390	1,390	-

Proširenjem programa sa 7 na 20 sorata intenzivirana je proizvodnja za domaće i inozemno tržište, tako da je u 1989. i 1990. godini izvezeno preko 3 milijuna gomolja na inozemno tržište.

Nažalost zbog rata, 1991. godine prekinuta je suradnja s inozemnim partnerima i proizvodnje nastavljena samo za hrvatsko tržište.

ZAKLJUČCI

"Borik" Pitomača ima izuzetno pogodne klimatske i edafske uvjete za proizvodnju cvijeta i gomolja gladiola.

Tehnologija proizvodnje razrađena je po nizozemskoj preporuci, a za njenu potpunu realizaciju nedostaje još nekoliko strojeva zbog čega je proizvodnja još uvijek opterećena s dosta ljudskog rada.

Na unapređenju tehnološkog procesa i obogaćivanju palete novim sortama i dalje se kontinuirano radi, a sadašnji sortiment od 20 sorata različitih boja cvijetova i postojeća razina proizvodnje gomolja svrstava "Borik" u najvećeg proizvođača gomolja i cvijeta gladiola u Hrvatskoj.